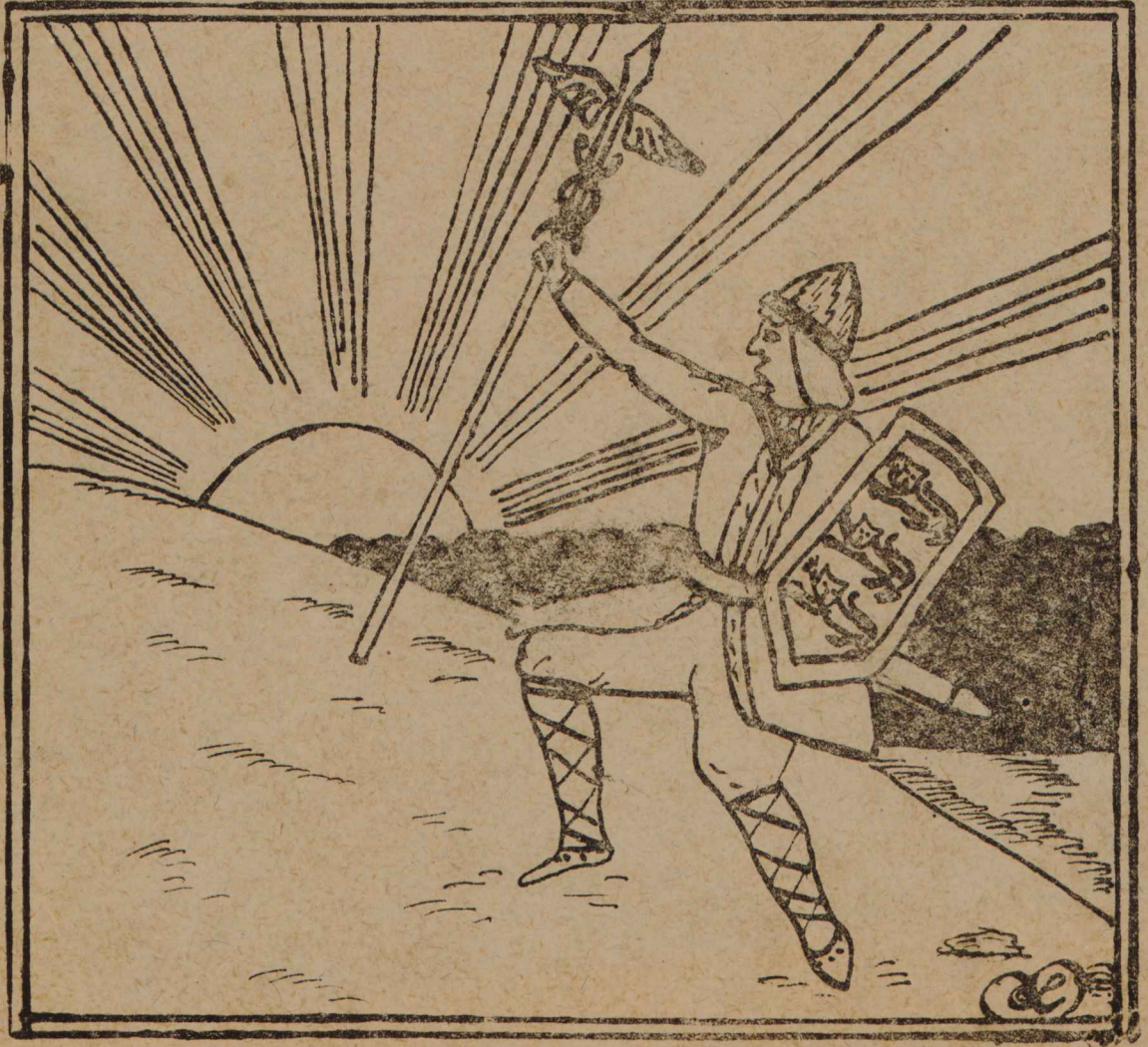

MERKILLUR

1928

AR EESTI
R. H. US-
RAAMTUKOGU

MERKLUUR.

Nr. 1. (13). Pärnus, 10. veebr. 1928. a. VI. aastakäik.

Riigiraamatkogu.

Nõ.

Lugupeetud sõpradele!

See oli juba ammu, ammu - minevikus, kui sõbrad kohta sid viima-ti oma "M e r k u u r i". Kahvatu ja vilets oli ta siis. Kõneldi, ta olevat haige ja elavat puuduses. Jällenägemine oli seda südamlikum. Pigistati käsi ja vaadati üks-teisele sõbralikult näkku.

Aeg kadus. "Merkuuri" polnud jälle näha. Pikaks ja igavaks läks noortel sõpradel aeg - polnud ju armast "Merkuuri" nende keskel. Jutud käisid ringi - ei tea, kas tühjad laimujutud, või siiski põhjendatud. Räägiti, "Merkuur" olevat surmale suikumas, tema paranemiseks polla mingit lootust - puuduvad sõbrad, toetajad. Samal ajal aga teati olevat töötamas siiski ligi kümnekond, või rohkemgi inimest, kes püüsid teda päästa. Oli raske ja vaevaline võidelda mitmesuguste takistustega - neist kõige raskem oli - kaas-tööde puudus. Sellest saadi aga Ö/R "Kiir'e" ja härra Mühlbachi lahke toetuse ja korraldatava kirjatööde auhinna võistluse näol lõpuks siiski üle. Võistlusel tunnistati parimaks, I. auhinna vääriliseks tööks M. Perkmann'i "Sügis" ja II. auhinna vääriliseks Ed. Lublu "Pärnumaa Kaubanduskool a. 1937."

... on meile abuline olnud, oleme lõppude-lõpuks
... kõik takistused ja jõudnud selleni, kus meie kõi-
... seisab üle hulga aja jälle värskelt naeratav ja si-
... taunakas "Merkuur." Sõbrad - P.M.K. õppurid, õpetajad
... õpilased," ärge jätke meid nüüd samuti maha, nagu kord,
... meie võitlesime kaastööde puudusega! Pidage kalliks meie
saavutatud võitu ja ostke igäiks omale vähemalt üks eksem-
plaar "Merkuuri!" Hind ei ole ju kallis - ainult 15 senti!
Vaadake, kuidas ta teile vastu naeratab, nagu tahaks öelda:

Tere tulemast!
Edurikast uuteaastat!

M. Perkmann.

S ü g i s .

"Vilge"

Sügis- - õudne looduse via dolorosa. Öhk - täis niis-
kust. Raskuse vaim, nagu mingisugune kurb nägematu surma-
tont levib õhus, puudes, loomsades, lilledes ja ka inimeste
südametes. Eä aau sügisel isegi mugavates korterites, tuba-
deski päikespaiste, rahu ning rõõm. Kõiki ettejuhtuvat ta-
hab too surmatont enda alla matta. Läbi seinte, läbi akna-
klaaside, isegi läbi müüri ilmub too tont ja tekitab rahu-
tust, sügismeeleolu. Tahaks olla ka sügiselgi rõõmus, ent
seda ei suuda inimhing sügisel mitte. Kusagilt läbi aknapi-
lu, ei - kuule juba korstnas vingub kõle sügistuul, nagu
tahaks öelda: "Jnimene, tule ometi vaatama, mis väljas sün-
nib!" Ja rahutult, tusaste nägudega riietuvad inimesed en-
did sügismantlitesse, kübaratesse, ning kalossidesse.

Trepilt kostavad sammud, ebaharilikud - tinarasked ja
vanlavad. Kuuldub ka kolinat, uksekääksumist, komistamist
ja raskeid, ning tusaseid hääli. Kui istuda toas ja kuula-
tada seda, siis kostub, nagu vinguks sügistuul trepil, na-
gu pladiseks vihm vastu seinu, nagu kohiseks ja hoigaks
midagi raskelt. Ent need olid siiski inimhääled - sügise-
sed, kurvad...

Sügisene tänav, allee, puiestik, mererand - kurb, õhk-
ne! Siiski liigub siin ja seal inimesi. Miks nad tulid siia?

Kas lihtsalt suve jooksul harjunud viisil, kus nad tulid siia mõnulema - suvast looduse ilu nautima? Ehk siiski, tulid nad siia sügisloodust vaatama!

Ja sügisloodus... raagus seisavad puud, mõni üksik kolle= kanud leheke veel ripnemas oksal, aga juba sahiseb sügistuul jälle puude laevus - kiskudes veel neid mõndki koltunud lehe= kent okstelt. Nüüd seisavad puud raagus.

Ja lehed? Lamate nüüd siin kolletavalt murul, teedel, po= rts, kuhu aga sügistuul teid iganes loopinud. Kui lühike oli te elu, ainult mõni kuu, ja nüüd lamate surnult siin. Ei tu= le enam kunagi vallatud tuuletaadi tütreid teid auudlema - ka see on teil juba mööda, ning teie kaote, laotes endi lühikes= olemasolu üle kurba mälestuslinikut...

Muru on kaetud kollaka lehelise vaibaga. Harilikud, koltu= nud sügislehed, mõtleb vaataja eemalt ja ei hakka end raskeis sügisrõivis alla kummardamagi. Ent kui ilus on neist siiski mõ= ni. Ist kõige osavam rätsepi ei oska nii peenikesi sakkisid ja servi sarnases proportsionaalsuses lõigata - lühisusone ku= ju on neil tuulest rebitud sügislehtel. Ja värvid - alates tumepruuni, lillaka, punasega ja lõpetades kuld kollasega - see kõik on kunstlikult suurepärane! Ja vaatajal libiseb üle te= ma huulte: "Elagu elu!" Kahju on küll sarnastest sügislehte= ddest! Kuid mis teha, kui tuuletaat teinud juba oma töö! Tasa, tasa jalutavad viimased sügiseseid jalutajad sügismurul, nagu kardaksid astuda dövemini siin, kus levimas kaduvuse õhk. Ja neiltki, äkki nii vaikseks ja tõsiseks muutunud inimnägudelt peegeldubki vastu sügisene kurbus. Näib, kui seisaksid nemad= ki oma elu sügisõhtul, kus kadunud jäädavalt noorus ja rõõm.

Kohutavalt ning õudselt kohab sügismeri. Kohisedes tormat= vad vahutavad lained vastu kallast, langevad aga jälle taga= si, nagu häbenenedes, et neist on siiski veel tugevamaid ilmas. Sügismeri, miks oled nii kohutav ja rahutu? Kuhu tahad saata oma vägevaid laineid? Tahad sa tormata, tuiselda sügistuule= ga võidu? Kas sa ei väsi?

Rannas pingil istub üksik rändaja ja vaatab küsides me= rele. Kalamehed endi paadikestes libisevad kalda poolt. Küll laksuvad lained ja püüavad nende saabumist nurja ajada, ent nad jõuavad siiski randa. Ragisedes lähevad paadid vastu ki= va. Juba seisavadki nad.

Õhtu jõuab. Sinised kaugused mehe taga muutuvad juba tu= medateks. Tumeneb ilmgil ja tõuseb sügisene udu - raske ja lä= bipääsematu. Hing igatseb kuhugile kaugusesse - helgemasse, päikesepaistelisemasse ilma... Ent läbi sügisöö, üle tormi= sa mere pääseb ainult mõte!

"Kodu!" - kohiseb tuul raagunud puudes, vilistab põõsas= tes ja oigab märgades, metsikult vahutavates voogudes. Põuegi poeb tuul, näpistab külmalt ja nagu tahaks lausuda üksikule

rändajale: "Mine koju!" Külm hakkab juba, ent üksik rändaja ei lahku ikkagi tormiselt sügisrannalt. Ootab veel midagi? Mida? Kas enam siis ei ilmugi mõnd vaadust ta silmade ette toredast suvest, kenast kevadest - kas ainult sügis? Kas tõesti mitte? Ja inimhing igatseb, igatseb - ent ainult tormine sügisöö, tormine meri ja kõle, vinguv sügistuul...

Sügisene pämedus kattis kinni kõik kenad mälestused vaataja silmade eest ja nüüd vingub ainult sügistuul. Ta kohiseb raagunad puudes, vingub põõsastes ja hoigab raskelt, metsikult vahutavates voogudes. Ja rändajale kostub, nagu kuuleks ta jälle läbi sügisõise pämeduse hüüdu: "Mine koju!"

Ja koju ruttabki rändaja. Kodu-koldel oleks just nagu armsam mõtiskleda sügisest ja elukaduvusesest.

Õhtule järgneb öö - veelgi õudsem. Tuul tugeneb, ilm pämeneb, raske kohin ja sügisõisest taevast valab alla vihma, rahet. On viibida niisugusega toaski õudne. Tuul hulub ümber majade, lõgistab uksi ja luuke - nagu midagi otsides, nagu tahaks kuhugi sisse tükida. Ja äkki - huu!... midagi hulub ja vingub korstnas. Tuli kustub, on toaski pime, õudne. Tuul hulub kui penä, kes hädachu eest jookstes korstnasse poeb ja nüüd sääli vingub ja hulub. "Sel ööl vist küll midagi paha juhtub," kuulsin kedagi murelikult ütlevat.

Too sügisöö oli tõesti süge ja kole. Üle terve maa puhus kange tuul. Ja isegi põlises Taara tammikus ka. Oldi mures, et kas mitte sääligi sarnane sügistuul paha ei tee... Aga oli ju päme ja tormine sügisöö ja sellepärast ei võidud tol ööl veel midagi halba näha, ega kuulda.

Tartus, kusagil kõrvalisel põiktänaval, väikese majakese akendes nähti tol ööl tulukest vilkumas... Tuul puhus sääligi majakese ümber. Ta hulus korstnas, kolistas ustes ja luukides - aga majakeses oli kõik vaikne... Haige kirjanik Kitzberg lamas voodis. Aeg veeres... kell lõi kusagil kähisevalt omi taktelisi lööke ja tuul hulus väljas. Oli vaikne ja õudne. Jmelik, miks lamab kirjanik Kitzberg haigena voodis... Väljas aga möllab sügistorm - aga vaevalt võiks see rõhuda meest, kes kunagi pole tunnud endas kurba sügismeeleolu. Kas nüüd siis alles elus näeb kirjanik langevaid lehti? Ümberringi valitseb tumm vaikus - kõigile näib, et see nii nüüd ongi. Kõigile tuleb kord kätte õudne elu sügisõhtu - nii mõtles vist tol ööl küll kirjanik Kitzberg, kes meile kirjutanud palju, palju head ja väärtuslikku.

Hommikul nähti Kitzbergi aknal tulukest värisevat, siis

kord heledasti põlema lõovad, aga siis äkki kustuvad... Oli ju täide läinud, mida kardeti - Taara tammikust oli sügistorm lehe pühalt hiiepuult rebinud... Järgmisel päeval laugunes üle terve maa kurb teade, mis sügistorm kurja teinud. Igale pool tunti kurba sügist ja nähti palju leinapisaraid.

Suure kurbusega, sõjaväe hulkade, seltskonna tegelaste, rahva, tuttavate ja sõprade saatel - suurte auavaldustega kanti kadunud kirjanikku kalmistule. Värskele kalmule langes koltunud sügislehti, aga päike ei vaadanud kordki, ei suudelnud värsket mulda kirjaniku kalmul - oli ju sügis ja kõik oli nii kurb... Samal päeval valitses Kaubanduskooli saalis aktuleel õpilaste seas väga kurb meeleolu. Kõneldi kadunud kirjanikust, tema tegevusest ja töödest - kõik see kostus nüüd ainult veel kurva mälestusena, kurva meeletuletusena - ja räägitavad sõnad manasid kõigis kuulajates esile sügistundeid.

Käesolev sügis näib olevat ärakorraliselt pikk ja lõpmatu, ühele sündmusele järgneb teine. Üks kurvem, kui teine - aga nad kõik manavad esile kurbi sügistundeid, neid kõigis kuuldub sügistormi kaja. Oli möödunud vähe aega tollest hirmsast ööst, mil lahkus meilt kirjanik Kitzberg, kui jälle kantakse inimesi kalmistule - kõik murtud elu sügistormis. Ajalehed helisevad kurbadest sõnumitest ja kui neid lugeda, tundub, nagu puhuks kare sügistuul näkku. See tungib südamesse, hingesse ja mujale eluorganismigi. Tunnen raugema lõovad oma tervistki - käes on ka minul sügis.

Näen keskpäeval ilma tumenevat... tunnen oma päis sügistormi möllavat ... Langen voodisse - üle minu käivad kuumad ja külmad lained - olen haige! Pöen kaua ja kidevalt. Mõned mu sõpradest langevad ka samasse olukorda, nagu mina, ent paranevad siis jälle. Aga mina?... Mul pääs, kehas, veres - igal pool oleks nagu möllama hakanud sügistorm - olen raskesti haige ja sonin. Ma ei ole nüüd mitte enam sügise pealtvaataja pargis või mererannal - vaid tuulest rebitud, koltunud sügisleht. Torm kannab mind endaga igale poole - kaugele ja ligidale...

Olen maal - ümberringi rikkalik sügisloodus. Siin puudel koltunud sügislehtede kõrval näen okstel ka naeratavaid punapalgelisi õunu. Oh, kui rikkalik ja tore - nagu polekski sügis! Kusagil küünis peksetakse vilja. Kuulen masinate, traktorite, mootorite hulumist, näen kukkuvat kuldseid teri. Näen inimesi töötavat nobedalt ja virgalt. Ei kusagil liigutustes, eluavaldustes, isegi looduses pole sügislikku kurbust, monotoonsust... Äkki kuulen jälle sügistormi hulumist ja näen lainetavat merd... Lainetel, läbi sügistormi

mi ja udu näen purjetavat õ/r. "Kiir'e" laeva... Märg,
ilm ja udune on sinu tee - olid äärmiselt raskes sei-
sukorras. Sääil näen aga sirutavat noori, energilisi kä-
si tüüri ja purjede järele, ja juba randuski laev õne-
likult. Kusagil on valgustatud pidusaal - peetakse "Kiir'e"
aastapäeva. Suur rõõm igalpool, et laev tormi käest ran-
dus. "Üks aasta on jälle vaevarikast tööd seljataga,"
räägib keegi valjult, ent säälsamas ulub jälle sügistorm.
Paistab päike ja kesk suurt viljaküüni kõnnib talumees...
Õi, milline lai, päikesest pruuniks põlenud nägu, milline
rõõm silmis ja kaval päävangutus, Mis sa naerad ometi ru-
mal! Mis sa rõõmustad oma saagi üle - see on ju alles pool
võitu! Paräm leina sügistel! Ennem veel, kui sain mõnitada
talumeest, ilmub mu silmade ette sõbra pea - mähitud musta
leinaloori, silmad klaasised ja õudsed, suu pärane avatud...
Nüüd ta mu ära murrab, siis on täis võit, kes leinab siis...
kartsin. Keegi kobis mu pää järele, pandi kraadiklaas.
Kui ärkasin, polnud veel sügis lõpnud. Ta kestab veel
praegugi, olgugi, et kõrvus ei kohise ja silmade ette ei
ilmu enam viirastuslikke pilte.- Aga sügis - ta on kurb
ja monotoonne. Millal ta lõpeb? Kes teab seda? Kes ülleb?

PÄRNUMAA KAUBANDUSKOOLA. 1937.

Eile oli mul tähtsamaid päivi elus. Tulin töölt koju
ja leidsin eest kirja. Avasin - ja seda rõõmu! Sees kutse
tulla Pm. Kk. aastapäeva pühitsemisele. Õhtuks tõmbasin
paremad riided ümber ja läksin põksuüa südamega mu endise-
sse koolimajja. See si olnud enam vana koolimaja; ei, see
oli üsna teine ehitus, olgugi samal kohal. See oli valge
kolmekordne ja kolmetiivaline hoone. Igast tiivast viis
majja paraaduks. Vaatasin tükkaega uut koolimaja, võrreldes
seda vanaga. Esimine ja teine tiib asusid umbes endises ko-
hal ainult oli pikenenud ja üks kord oli juure kerkinud.
Teine tiib oli laienenud ja ulatas umbes endise õunapuuaia
keskpaiganä. Säält risti algas kolmas, hästi suur tiib, võt-
tes oma alla endise aia välispoolse osa. Keskel asus hoov.
Ta polnud just kõige suurem, kuid selle eest oli kõik ma-
ala ära kasutatud. Hoovil oli korv, võrk ja tennisplats, ning
kohad spordi harjutuseks. Vaadates, mis vaadata oli, astusin

toredast paraaduksest (kolmandal tiival) heledalt valgustatud eeskotta. Öppur - korrapidaja võttis mu riided, pani seina ääres seisva kasti ja vajutas seal olevale nupule. Väike surin ja riided olid kadunud. (Kena mehanism!) Sammusin laiaast, kibuvitstega ehitatud trepist ülesse. Astusin saali, seda toredust! Suur saal, umbes kui mõnel teatriä, läikis tuhandetes valgusvärvides, ja seinad olid kaetud mitmesuguste taimelustustega. Seisin ja imetlesin. Nägin äkitselt tuttavat kogu oma poole tulevat. Taara avita! See on ju mu endine koolijuhataja! Ta oli küll vanemaks jäänud, juuksed olid üsna hallid, kuid endiselt püsib poolpilkav naeratus ta huulte ümber. Tuli mu juure ja ulatas käe. Haafasin selle rõõmuga. Et pidu algusenä veel aega, läksime koridori jalutama. Koolijuhataja seletas mulle pikalt ja laialt praegust kooli olukorda, õpetamisviisi ja näitas õpperuumi.

Praegu on Pm. Kaubanduskool 5 klassiline ja vastab umbes keskkoolile. Õpilaste arv 409 ümber. On olemas põhi a, b ja c klassid. Klassis on ligikaudu 20 õpilast, kahes vanemas tiivas asuvad klassid, õpetajate ruumid ja muud. Kolmandas tiivas leiavad aset kaks võimlat, poistele ja tüdrukutele, millede kõrval asuvad passeinid ja tuschiruumid, siis saal, triiphoone ja söögisaal. Igal korral on tiivad, enk jalutusruumid ja koridorid, millede äärtel seisavad lauad kergete mängudega ja igasugused toa ilupuud. Igal õppeainel on ise ruum kokku 20. Avaldasin soovi näha klassiruumi. Lahkelt tädeti mu palve. Ruumid on kõik avarad, valgäd, õhurikkad. Ajaloo, maateaduse ja teised klassid sarnanevad kinule, sest ühes otsas asub ekraan. Õppetunni ajal selstab õpetaja ja ekraanil liigub vastav osa. Igal õppuril on oma katseriistad (kooli peelt). Mõnikord kuulavad õppurid raadio kaudu mõne kuulsama teadusmehhe kõnet. Keeltest õpetatakse ainult eesti keelt ja esperantot, mis on täiesti läbi lõõnud. Rõhku pannakse kehakasvatusele. Neli korda nädalas on võimlemine. Spõrt on siin, nagu mujalgi eestis, hiigla edusamme teinud. Paremate õppursportlaste saavutused küünivad endiste ilmarekordide ligi. On asutatud kõiksugu meeskondi, kes käivad õhtu-poolikul võimlas ja spordiplatsil mängimas ja harjutamas. Masinkirja on algklassides kuus ja lõpuklassides kaks tundi. Kirjutusmasinad on väga moes, igal perekonnal on vähemalt üks neist. Õppurid teevad kõik kirjalikud tööd masinatega. Füüsiikat on neli tundi nädalas, õpetatakse muuseas ka masinatega ümberkäimest. Õpetajatest on kuus endised, teised uued. Koolijuhataja - endine. Õppetunnid algavad kell 8. Tunni pikkus 50 minutit. Väike vahetund 15 minutit.

ja suur - 30 min. Suurel vahetunnil on õppuritel ühissöömine söögisaalis. Süüakse kooli laboratooriumis valmistatud kuivikuid ja ümbertöötatud piima. Üks sarnane kuivik ja väike tass piima mõiubad samuti kui pool t. piima ja pool naela leiba. Iga päev on 6 tundi. Õppurid kannavad ligi ainult viihke. Raamatud on kas kodus või klassides. Pärisin, mis on "Kiirest" saanud. "Ta pole kooli arenemisest maha jäänud," vastas koolijuhataja. "Võite järele vaadata," ütles ja viis kolmandasse tiivasse, kus avas ühe saali ukse. "Kiire" lugemislauad, seletas mu saatja. See on ruumikas saal väikeste laudadega ja toolidega. Seina ääres seisid 5 kappi. Kahes kappis asus raamatukogu, kolmandas "Kiire" ametiajjad, neljandas oli igasugused vaimlised mängud ja viiendas raadio. "Õhtuti võivad "kiirelased" siin raadio helide saatel mängida, õppida, lugeda," seletas koolijuhataja. Ühes kõrvalruumis toas asusid neli ping-pongi lauda ja teises "Merkuubi" trükikoda. Ta jätkas: "Kiire" põhikiri on veidi muutunud: juhatus koosneb 20 liikmest, kellede seast valitakse 5 pealiiget. "Merkuuri" toimikond on 40 liikmeline. "Kiire" tegevus on õige suur. "Merkuuri" loetakse ka väljaspool kooli. Oleksin veel nii mõndagi tahtnud kuulda, aga juba kõlas mahe kellahelin: pidu algas. Kavas olid kõned, kahevastusline näidend, laulud, muusika, võimlemised j.n.e. Lõpuks tantsud, mis olid väga ilusad, korektsed ja sportlised ning mängud.

Vaheaegadel ajasin mõne endise õpetaja juttu ja kuulsin nii mõndagi kooli ajaloo kohta. 1930 aastani püsis kool muutmata. Suure tungi tõttu tuli klasse suurendada. Ehitati juure osa kolmandast tiivast. 34 a. suveks sai võimalikuks, Pärnu rahvaarvu suurenemise ja rahva jõukuse kasvamise tõttu, koolimaja täiesti ümberhitada. Vaheaegajätkati õppimistööd üüritud ruumides. Juba 36 aasta sügisel oli koolimaja sisseõnnistamine ja nüüd töötab ta täie jõuga.

Kell 12 lõppes pidu. Lahkusin kaasa viies parimaid tundeid. "Jah," mõtlesin "lust oleks praegu koolis käia. Aga noh, minugi kooliajal oli küll võimalusi omandada kallimat vartarkust."

Kajakas.

Kinnipüütud vabadus.

"Vilge"

Vabadus, igatsusega ootasime sind ammu!... Ootasime päästjana aastasad... ent sa ei tulnud... jätsid orjusesse rahva, kes armastas ja igatsusega ootas sind...

Meie töötasime, tõttasime, valasime raskeid orjapisaraid ja õhkasime taeva poole - see oli Eedsti esivanemate kurb saatus. Oli õnn, et loodud me turjad tugevad, suutsime kannatada sundijate raskeid hoope. Oli õnn, et oleme loomult visad põhjamaalased, kes ei kaotanud usku oma vabaduse saavutamiseks.

Nüüd sammub noor, 10-nea aastane Eesti priisik, tugeva ja kasvava poisikesena. Rahvas on õnnelik ja hoiab kõrgel sini-must-valget vabaduse lippu.

Vabadus, mis ütled sa meile nüüd?!... Tahad sa vabandada, paluda andeks, et niikaua oled oodata lasknud meid? Näen, sa oled keeletu, vist oled ka sina vaimustatud Eesti õnnest... Hea küll.

Aga nüüd sa vabadus, Eesti kallis, oodatud külaline - sa jääd meile?... Eks?... Ma arvan - muidugi, sa saad ju aru oma rahvast ja armastad teda... Ja kui sa vahest ohtu kipuksidki meil käest - siis me sind minna ei lase. Kaunistame, jäädvustame sulle kena kodu Läänemere kaunile kaldale! Tahad sa nii? Ja kui sa ka eitaksidki - siiski me sind minna ei lase, sest nüüd on meil Eestis alganud, tagasitulnud kange Kalevi vaimuga, uus elu - vabadusega käsi-käes... Eesti, edasi!

Lävi.

(J. Turgenev.)

Ma näen määratu - suurt ehitust. Esimeses seinas on kitsas uks avatud pärani. Ukse taga on pilkane pimedus. Kõrge ukse läve ees seisab neitsi - oht vene neitsi. Külma hingab see läbipaistmatu pimedus, ja ühes jäätanud sa- juga kumldub ehituse sügavusest pikaldane tume hääl: "Haa, sina, kas sa soovid üle astuda sellest lävest? Kas sa tead ka, mis sind sääl ootab?"

- Tean, - vastab neitsi.

"Külm, nälg, põletus, pilkamine, ülekoos, vangistus, haigus, isegi surm."

- Tean.

"Kahetsemine, täielik üksindus."

-Tean.....Ma olen valmis.. Ma kannan kõik kannatused, kõik löögid".

"Mitte ainult vaenlastelt, isegi sugulastelt ja sõpradelt?"

- Ja!... Isegi nendelt.

"Hää. Sa oled valmis ohverdama ennast?"

- Ja!

"Nimeta ohvriks? Sina hakkad - ja keegi ei tea, kelle mälestust austada."

- Mul ei ole tarvis ei ohvrimeelsust ega nime. Ei vaja ka nime.

Hää! ei jatkanud kohe oma küsimusi.

"Tead sa ka, - algas ta lõpuks - et võid kahetseda seda, milles oled praegu nii kindel, võid aru saada, et pettusid ja odayalt hukkasid enda noore elu!"

- Tean sedagi, ja ikkagi tahan astuda sisse.

"Astu!"

Neitsi astus üle läve, ja raske ukse kate langes tema järele kinni.

"Rumal!" - kirjistas keegi tagant järele.

"Õnnis!" - Kuuldus kusagilt vastuseks.

(Tõlge vene keelest)

Täismees.

Ma ei mõtle siin "täismehhe" all mitte mõnda meest, vaid üht väikest poisssi, keda teised tema tegude pärast "täismehiks" hüüdsid.

Ta nimi oli Johannes, kuid lühenduse pärast hüüti teda Jussiks. Oma nooruse peale vaatamata suitsetas ta juba ja jõi viina. Kui suuremad poisid pühapäeviti kusagil viina jõid ja suitsetasid, oli tema ka kohe seal. Muidugi pakuti temale ka, ja nagu "täismees" kunagi, võttis ta ka vastu. Poisid kiitsid teda ja ütlesid: "Vaat' kus alles täismees!" See andis Jussile hoogu. Ikka rohkem ja rohkem hakkas ta suitsetama ja jooma. Sai ta kusagilt raha, siis oli esimene asi proodi minna ja suitsu tuua. Tihti kasutas ta juhkust isa viirapudeli kallal. Külastki tuli ta mõnikord "sooja peaga" koju.

Kusagil sugulaste juures olid pulmad. ka Juss oli seal. Nagu harilikult ikka on pulmas viin ja õlu prii, nii oli ka seal. Juss jõi mõlemaid, kuid tagajärg oli halb. Ta läks toast välja, aga ei tulnud enam tagasi. Mindi otsima. Kuid mida nägid otsijad!? - "Täismees" puhkas kraavis pori

ja muda sees. Ta viidi tuppa, võeti märjad riided seljast ära ja pandi kuivad selga, kuid pulmatuju oli vist kraavi jäänud. Juss otsis aseme üles ja heitis magama. Külmeta - mise tagajärjel algas kõha, mis enesega kopsupõletiku kaasa tõi.

Möödus tervelt kuu, enne kui Juss päevavalgele ilmus. Endisest Jussist oli järele jäänud ainult luu ja nahk. Kadunud oli ka Jussi "mehisus."

"Fridi."

Karjapoisi elupäev.

"Kuule poiss, kas sa tõused ülesse, päike juba kõrgel, sa magad ikka alles!" äratas Mäe perenaine, pead üle lakaaäre tõstes, ühel hommikul oma karjapoissi. Heinte seest ajas end unine kogu põlvile lootes, et perenaine ära läheb ja teda matukeseks ajaks rahule jätab. "Hoi, kui sa veel jääd!" hüüdis perenaine. Peagi jäi aga poiss tasa nagu heinakott. Viis minutit hiljem kägisesid uuesti redelipulgad perenaise jalge all ja hoop langes poisi kuklasse. "Kui kaua sind siis ajama peab, laiskvorst?" hõikis uuesti perenaine. "Ega ma ei maganudki, otsisin ainult mütsi." "Ära valeta ühti, katsu et sa selleks ajaks riidesse saad, kui lehmad lüpsitud on." Jüts ronis peremaise järele lakast maha, läks tuppa, et pastlaid jalga panna, aga kuidas ehmatas ta, kui teine pastal kadunud oli, õnneks leidis ta aga ka selle ülesse. Varssti oli poiss riides ja läks sööma. Laual seisis silk, leib ja piim - või puudus. Kapi üks seisis lahti, Jüts ruttas kapi juure, pistis aga kogemata käe piimakaussi. Parajaste läks üks lahti ja perenaine astus sisse. õnneks sai aga poiss käe pükste külge ära pühkida ja nii ei märganud perenaine Jütsi äpardust. Loomad läksid juba tänavale, ja Jüts ruttas leivakotti võttes neile järele. Aiast läbi minnes jäid ta silmad suurtele punastele õuntele peatama. Et kedagi näha ei olnud, hüppas ta aia otsa, kust väikese vaevaga õunu kätte oleks saanud, aga - oh õnnetust! Ta kukkus maha, lõhkus pudeli ja rebis veel pealekauba püksidki lõhki. "Oh, sa tuhat ja tuline!" kiristas Jüts läbi hammaste ja jooksis loomadele järele. "Küüt, kuhu sa lähed!" kõlas aga peagi ta rõõmus hüüe. Loomad läksid heinamaale, mille küngaste ja mataste vahel oja nirtses. Varsti tõusis Jütsil tuju ujuma minna, kuid talle tuli meele kooliõpetaja, kes rääkis, et vees näkid elada ja väikseid lapsi vee alla kiskuda. Hüpates ja kukerpalli lüües oli lõuna käes ja Jüts läks küüni juure sööma. "Söögi peale ka natuke vaja puhata," mõtles Jüts ja väänas keha heintele.

Oh sa taevas, ei tea kust see tuli, aga ta vaene oli magama jäänud, ja ärgates ei olnud loomadest enam halsugi järel. Ta sülitas kuulnud jutu järele pihku löi sõrmega pihta, kuid sülg lendas igalepoole laiali ja nii ei saanud Jüts vaeneke ühti teada, kuhu poole loomad läinud. Nõutult edasi kõmpides kuulis ta korruga peremehe hüüdu: "Poiss, kus sa kurivaim oled, loomad kõik viljas?" Jüts pistis kõlgest hingest jooksu, et loomi viljast välja ajada, seal ehvardas teda peremees kepiga. "Pai peremees, jäta seekord veel järele, ega ma teinekord enam ei lase!" Ja seekord jäigi poiss ilma nahatäieta. Veel vaevas teda mõte, kuidas saads leivakotti nii perenaise kätte anda, et see pudeli puudumist ei märkaks. Kuid perenaise terava silma eest ei jäänud see ometigi varjule, sest ta käratas: "Poiss, kus pudel on?" - "Katki läks! hädaldas Jüts. "Ära lõhub see kõik pudelid, küll on aga ka üks karjapoiss, mitte üks kord ei pane sulle enam pudeliga piima kaasa, söö paljast leiba, kui tahad!" söimas perenaine ja läks karjalauda poole.

Ainus, kes aga sel õhtul Jütsile rõõmsalt vastu tuli, oli koer, tasuta sai see aga Jütsilt kõrvakiilu.

Adra.

Pilk "Kiire" möödunud poolaasta tegevusesse ja väljavaateid järgmiseks poolaastaks.

19. sept. 1927. a. valiti "Kiire" järjek. peakoosolekul järgmine juhatus: Matson, Jensen, Suurvälja, Pudel, Lablu, Kurm. Noorel vilumata juhatusel tuli alguses suurte raskustega võidelda: "Kiire" asjaajamine oli eelmiste juhatusete poolt hooletusse jäetud, hulk inventari kadunud j.n.e. Kuid siiski hea tahtmise juures suudeti nii mõndagi ära teha. Kõige pealt asuti lugemislaua ja raamatukogu korraldamisele: telliti aialehti, ajakirju, lasti lagunened ajakirjad kokku kōita j.n.e. Spordi arendamiseks osteti jalgpall, oda, korraldati sügisel kergejõustiku võistlused, ning aasta lõpul klasside vahelised korvpalli võistlused, muretseti turnisaali kaks tundi juure, võimaldades sel viisil ka nõrgematele poistele ja tüdrukutele tee spordile j.n.e. Male ja tambreti arendamiseks korraldati kumbagi jaoks turniire. 23. Okt pühitseti "Kiire" 8.aastapäeva, mis õnnestus üldiselt rahuldavalt. Korraldati samuti I. käsipalli võistlused, mis õnnestusid samuti hästi. Üldiselt võib seda poolaastat kaunis aktiivseks pedada, kuigi mitte just sel määral, nagu juhatuse esialgne kavatus oli. Üüdi oli ses üldine vilumatus, mõne

juhatusel liikme saamatus, juhatusliikmete vastolud mõnes asjas j.n.e. Nii oli algatusvõimet õige palju, kuid täideviimise juures tekkisid raskused. Järgmisel pooleaastal püüab juhatus veel aktiivsem olla. On kavatsus korraldada "Eesti ja Soome õhtuid", referaate udupiltidega, kaht avalikku käsi- ja üht jalgpalli võistlust, klassidevahelisi korv- ja võrkpalli võistlusi. Kevadel on kavatsus korraldada kergejõustiku võistlusi a) algajatele ja b) üldised, tõmmata ka tüdrukuid kaasa spordile - arendades nende seas võrkpalli. Veel on kavatsus korraldada igasuguseid sportlisi harjutusi, tantsukursusi, malevõistlusi, tambreti võistlusi jne.

On häid kavatsusi, vaja ainult raudset püüdmist, liikmete oma oma aktiivset osavõttu, ning kaasabi, sel juhusel teostuvad kõik kavatsused - ja ehk nii mõnigi leiab siis "Kiirest" oma võimiste täielikku arendajat.

"Kiirelased", üheskoos tööle!

M Õ N D A "KIIRE" T O Õ D E S T

Kaubanduskooli esivõistlused kergejõustikus.

Kaubanduskooli sportlises liikumises on viimastel aegadel edu märgata. Nii võitis ta läinud sügisel ühisgümnaasiumi "Spordi-Ringi" jalgpallis üleolevalt 2:1.

Ka kergejõustik on viimastel aastatel palju edenenud. 26. ja 27. septembril 1927 a. peeti staadionil Kaubanduskooli kergejõustiku esivõistlusi 20 osavõtjaga. Polnud oodatagi treeningu puudumisel mingisuguseid üllatavaid tagajärgi, kuid võistluse korraldamise siht oli - äratada noortes huvi kergejõustiku vastu. Üksikute alade tagajärjed, mis enam-vähem rahuldavad, on järgmised:

100 m. I. Suurevälja (12,5) teised üle 13-ne.

Kaugushüpe hooga: I. Suurevälja (5,39.5) 2. Matson (5,28.5) 3. Morisson (5,08).

Kaugushüpe hoota: I. Matson (2,49) 2. Mets (2,47)
3. Suurevälja (2,40)

200 m. I. Suurevälja (28) 2. Matson (29) 3. Jensen (29,7)

1500 m. I. Suurevälja (5, 23.2) 2. Adamson (5,30.1)

3. Alep

Teatejooksu 4.60 noortele alla 17 a. võitis III kl.

kooresseisuga: Adamson, Eskusson, Siitam ja Vaher (37,5).

2. I kl. Jürvetson, Liigand, Andresson ja Hendrikson (37,8)

Teatejooksu 4.100 võitis I. III kl. koosseisus: Mets,
Parm, Vaher, Suurevälja(56,7) 2. II kl. Jensen, Matson,
Perkmann, Alep (57).

Odaheide: I. Jensen, (38,42) 2. Perkmann (37,95)

3. Matson (35,85)

Kettaheide: I. Parm (29,84) 2. Perkmann (29,06)

3. Matson (27,90).

Kõrgushüpe hooga: I. Matson (150) 2. Morisson (140)

3. Suurevälja (130)

Kolmikihüpe hooga: I. Matson (11,43) 2. Suurevälja
(10,75) 3. Jensen (10,07).

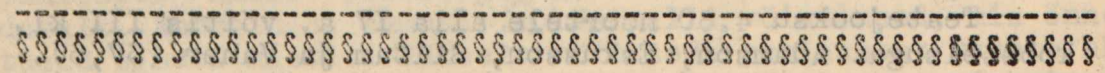
Kaullitõuge: I. Perkmann (10,20) 2. Suurevälja (9,38.5)

3. Matson (9,01.5)

Suurem ja tähtsam eeltingimus selleks - hvi spordi
on olemas. V.P.

Kaubanduskooli esivõistlused kergejõustikus.

Võitjate loetelu:
Vastutav toimetaja: M. Perkmann.
Toimikond: Peterson, Tammann, Hints, Hansen,
Popp, Saart, Kopp, Löbas ja Sipelgas.

Paljudatud Kaubanduskooli õppe opalograafil.

